

MÅL FOR VERDENS VELFÆRD

Reproduktiv sundhed og 2015 Målene

Som et skridt på vejen mod bæredygtig udvikling satte verdenssamfundet på FN's Befolkningskonference i Kairo i 1994 sig for at styrke kvinders og mænds adgang og ret til uddannelse og sundhed inden år 2015. Ingen kvinder skulle lide under uønskede, for mange eller for tidlige graviditeter, tvang, usikre aborter eller kønssygdomme.

I år 2000 gik verdens lande igen sammen og formulerede Årtusindeklæringen, som FN's Generalsekretær senere omsatte til otte ambitiøse, konkrete, tidsbestemte mål for bekæmpelse af verdens fattigdom, sult og sygdomme. De otte 2015 Mål – på engelsk "Millennium Development Goals" – er i dag den overordnede referenceramme for indsatsen i udviklingslandene.

2015 Målene tager udgangspunkt i behov og ikke i rettigheder. Men fra dansk side mener vi, at sundhed og rettigheder i forbindelse med seksualitet, graviditet og fødsel er afgørende, hvis verdens fattigdom, sult og sygdom skal bekæmpes og 2015 Målene nås. Derfor skal der investeres i kvinders rettigheder, uddannelse, og sundhed – herunder reproduktiv sundhed.

2015 MÅLENE OG KAIRO MÅLENE

De otte 2015 Mål danner i dag rammen om store dele af verdens udviklingsbistand. Seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder er ikke eksplicit nævnt i 2015 Målene, men de anses for centrale for virkeliggørelsen af målene.

2015 Mål 1: Bekæmpe fattigdom og sult

Målet kan ikke nås uden at både mænd og kvinder får adgang til familieplanlægning. Store familier dræner familiens samlede ressourcer. Mindre familier tillader større investering i hvert enkelt barns uddannelse og sundhed.

2015 Mål 2: Sikre grundskoleuddannelse for alle inden 2015

Målet forudsætter, at familier og stater indser værdien af pigers

uddannelse, at lærere aktivt arbejder for ligestilling, at tidlige giftermål og graviditeter undgås, og at unge gravide piger får lov at blive i skolen. Piger, der går længere i skole, får færre børn.

2015 Mål 3: Fremme ligestilling og styrke kvinders rettigheder

Opnåelse af målet kræver blandt andet, at kvinder og mænd har samme rettigheder, at kulturelle, sociale og økonomiske begrænsninger for kvinders uddannelse fjernes, og at kvinder får adgang til reproduktive sundhedsydelser.

2015 Mål 4: Reducere spædbarns- og børnedødeligheden

Det første skridt mod at reducere spædbarns- og børnedødeligheden er at sikre en sund mor. Spædbarns- og børnedødeligheden er størst blandt unge kvinder, som har haft mange graviditeter. Adgang til familieplanlægning er et skridt på vejen til flere overlevende børn.

2015 Mål 5: Reducere dødeligheden blandt gravide kvinder

Målet kan kun nås, hvis kvinder får ret og adgang til familieplanlægning og pleje før, under og efter fødsler. Ret til familieplanlægning vil betyde, at antallet af uønskede graviditeter og usikre aborter vil kunne nedbringes. Hvis kvinder får mulighed for akut assistance under fødslen, vil dette også bidrage til et fald i mødredødeligheden. ▶

"2015 Målene, og især målet om at udrydde fattigdom og sult, kan ikke opnås, hvis vi ikke også inkluderer spørgsmål om befolkning og reproduktiv sundhed. Det kræver en styrkelse af kvinders rettigheder og større investeringer i uddannelse og sundhed, inklusive reproduktiv sundhed og familieplanlægning."

Kofi Annan, FN's Generalsekretær, 2002

► 2015 Mål 6: Standse udbredelsen af hiv/aids (malaria og andre sygdomme) der truer menneskeheden

Målet om at bremse hiv/aids epidemien forudsætter, at alle har ret til at bestemme over egen krop og har adgang til information, prævention og rådgivning om seksuel og reproduktiv sundhed, inklusive kønssygdomme. Seksualvejledning i skolerne er også vigtig i forebyggelsen af hiv/aids.

2015 Mål 7: Sikre en miljøvenlig og bæredygtig udvikling

Opnåelse af målet kræver, at alle har adgang til uddannelse og sundhedsydelser, inklusive reproduktiv sundhed og familieplanlægning. At kunne kontrollere, hvor mange børn, man vil have betyder, at man vil lægge mindre pres på det lokale miljø.

2015 Mål 8: Opbygge et globalt partnerskab for udvikling

Målet ligger i forlængelse af beslutningen fra FN's Befolkningkonference, som var den første globale konference, hvor man satte mål for donorlandenes bidrag til udviklingen.

DEN AKTUELLE SITUATION

Seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder er relevant i relation til stort set alle 2015 Målene. Særligt målene vedrørende fattigdomsbekæmpelse (mål 1), uddannelse (mål 2), ligestilling (mål 3), mødredødelighed (mål 5), hiv/aids (mål 6) og det globale partnerskab (mål 8) er afgørende for udviklingen. Man er nået et stykke på mange af indsatsområderne, men i forskellige hastigheder og med store skævheder inden for og mellem kontinenterne.

- **Fattigdommen skal halveres inden år 2015.** Omkring 1990 levede 30% af verdens befolkning for under 6 kroner om

dagen. I 2000 var det 23%. Faldet skyldes fremskridt i Kina og Indien, mens det går den forkerte vej i alle andre udviklingslande – specielt i Afrika.

- **Alle børn skal sikres skolegang.** I 2003 var flere end 80% af børnene i udviklingslandene indskrevet i grundskolen. Men i Afrika syd for Sahara går kun 57% af børnene i skole, og det er især pigerne, som ikke får muligheden.
- **Kvindes rettigheder skal styrkes og ligestilling fremmes.** I Asien og Afrika syd for Sahara repræsenterer kvinder mindre end en tredjedel af det lønede arbejde uden for landbrugssektoren og mindre end en fjerdedel i Mellemøsten og Nordafrika. På verdensplan er kun 15% af parlamentsmedlemmerne kvinder.
- **Mødredødeligheden skal reduceres med tre fjerdedele** i forhold til 1990. Målet om, at 80% af de fødende kvinder assisteres af uddannet personale, forventes opnået i 2005 i Latinamerika og Caribien. I Mellemøsten og Nordafrika forventes målet nået i 2010, mens Asien forventes at nå målet i 2015. Afrika syd for Sahara kan ikke opnå målet med den nuværende tendens.
- **Spredningen af hiv skal stoppes** og udviklingen vendes. Enkelte lande har formået at begrænse antallet af ny-smittede, men på verdensplan vokser epidemien. Særligt ramt er Afrika syd for Sahara, og får man ikke spredningen stoppet, vil ingen af 2015 Målene kunne nås.
- **De vestlige lande skal øge deres bistand** til udviklingslandene, give dem adgang til deres markeder og gældslettelse. På verdensplan er den officielle udviklingsbistand faldet de sidste 20 år og i 2001 nåede man det laveste niveau i nyere tid. Kun i gennemsnit 0,22% af bruttonationalproduktet blev sat til side til bistand, og mange donor-lande er langt fra at give de 0,7%, som FN har fastlagt som norm. I de seneste år er eksporten fra udviklingslandene til de industrialiserede lande generelt steget, men eksporten fra de fattigste lande er faldet. Mange udviklingslande bruger flere penge på at tilbagebetale gæld end på sociale- og sundhedsydelser.

Danmark og 2015 Målene

Danmark medvirker aktivt til, at verden kan nå 2015 Målene. Udover bistandskronerne til udviklingslandene og nogle af FN-organisationerne, har Danida sat et oplysningsarbejde i gang for at give danskerne indsigt i, hvad 2015 Målene er. Desuden har Danida taget initiativ til dannelsen af en bred 2015-komite bestående af danske udviklingsorganisationer og FN-organisationer, repræsentanter fra erhvervslivet og Danida. 2015-komiteens opgave er blandt andet at koordinere oplysningsarbejdet om 2015 Målene, og den har fået udarbejdet 2015-logo og etableret www.2015.dk. Sex & Samfund er gået med i komiteen for at arbejde for, at seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder indtænkes i arbejdet.

LINKS

2015 Målene
<http://www.2015.dk/>

FN's status over fremskridt 1990 - 2003
http://millenniumindicators.un.org/unsd/mi/mi_coverfinal.htm

2015 Målene og ligestilling
<http://www.mdgender.net/>

Kønsbriller på 2015 Målene
<http://www.kulu.dk/2015%20maal/>